

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 307/2021-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného spoločnosťou Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s. r. o., Hlavná 31, Trnava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Maroš Prosman, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Sžfk 38/2019 z 2. júna 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 16. septembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Sžfk 38/2019 z 2. júna 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Colný úrad Košice (ďalej aj „colný úrad“ alebo „žalovaný“) oznámením č. 1095631/1/308797/2014 zo 4. júla 2014 (ďalej aj „napadnuté oznámenie“), reagujúc na návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie začatej v Českej republike, vedenej na základe exekučného titulu – rozhodnutia colného úradu č. 66/2001/KE-M/NC z 15. januára 2001 (ďalej len „exekučný titul“), ktorým colný úrad rozhodol o colnom dlhu, ktorý vznikol sťažovateľovi v sume 2 633 753 Sk, návrhu sťažovateľa nevyhovel.

3. Sťažovateľ sa správnou žalobou doručенou Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) domáhal preskúmania napadnutého oznámenia, jeho zrušenia a vrátenia veci colnému úradu. Krajský súd rozsudkom č. k. 6 S 91/2014-47 z 5. mája 2016 žalobu sťažovateľa zamietol. Najvyšší súd na podklade kasačnej sťažnosti sťažovateľa uznesením č. k. 5 Sžfk 58/2016 z 28. marca 2018 zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 6 S 91/2014-47 z 5. mája 2016. Najvyšší súd po preskúmaní súdneho, ako aj administratívneho spisu, posudzujúc obsah odôvodnenia rozsudku krajského súdu

č. k. 6 S 91/2014-47 z 5. mája 2016 dospel k záveru, že krajský súd nereagoval na právnu argumentáciu žalovaného a nevysporiadal sa s jeho námietkou uvedenou v písomnom vyjadrení žalovaného zo 17. septembra 2014, keď žalovaný navrhoval žalobu zamietnuť z dôvodu, že žalobou napadnuté oznámenie nie je rozhodnutím, ktoré zakladá, mení alebo zrušuje oprávnenia a povinnosti fyzických osôb. Najvyšší súd bol toho názoru, že ide o natoľko závažné pochybenie krajského súdu, že bez jeho odstránenia nie je možné vo veci ďalej pokračovať.

4. Následne krajský súd uznesením č. k. 6 S 91/2014 z 28. februára 2019 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“) žalobu sťažovateľa odmietol a určil, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bola zamietnutá kasačná sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu č. k. 6 S 91/2014 z 28. februára 2019 a účastníkom konania nebol priznaný nárok na náhradu trov kasačného konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť argumentujúc, že:

- a) exekučný titul ukladá v dôsledku nesprávnej identifikácie dlžníka (sťažovateľa, pozn.), povinnosť neexistujúcemu subjektu, čo zakladá jeho nulitosť,
- b) na základe uvedeného je zrejmé, že neboli splnené zákonné predpoklady na začatie exekučného konania, pričom postup krajského súdu založený na „*všeobecnom konštatovaní*“, že zánik živnostenského oprávnenia nezavaruje sťažovateľa jeho záväzkov, ktoré vznikli z dovtedajšej jeho podnikateľskej činnosti, má priamy dopad na vedenie exekúcie na jeho majetok, ktorá aj v súčasnosti prebieha v Českej republike,
- c) najvyšší súd v napadnutom uznesení v kontexte zmätočnosti odôvodnenia uznesenia krajského súdu v bodoch 14 a 15, na ktorú poukazoval v kasačnej sťažnosti, žiadnu právnu argumentáciu neuvádza,
- d) vo vzťahu k jeho námietke o tom, že žalovaný bol na základe jeho návrhu na zastavenie exekučného konania povinný vydať rozhodnutie, absentuje v odôvodnení rozsudku krajského súdu, ako aj v odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ozrejmenie myšlienkových pochodov, na základe ktorých súdy v jeho veci dospeli k záveru o tom, že v správnom konaní, daňovom konaní alebo v daňovom exekučnom konaní nie je nutné na návrh účastníka konania vydať rozhodnutie,
- e) vzhľadom na skutočnosť, že výkon rozhodnutia je jedným z najzávažnejších zásahov do subjektívneho práva, resp. práv a právom chránených záujmov, je konštatovanie najvyššieho súdu, že v jeho prípade nedošlo k zásahu do jeho subjektívnych práv a povinností, právom chránených záujmov alebo povinností konkrétnym spôsobom, keďže stav jeho práv a povinností sa podľa názoru najvyššieho súdu, ako aj krajského súdu pred a po vydaní napadnutého oznámenia nezmenil, „*zjavne nesprávne posúdenie veci a arbitrárne rozhodnutie*“,
- f) názor najvyššieho súdu o tom, že nevyčerpanie opravných prostriedkov ako „*defektu*“ na jeho strane prispelo k tomu, že exekučný titul sa stal právoplatným bez ich uplatnenia, je s poukazom na čl. 12 ods. 4 ústavy, z ktorého podľa jeho názoru *a contrario* vyplýva, že „*aj neuplatnenie si svojho práva nesmie nikomu spôsobiť ujmu*“, nesprávny,

- g) najvyšší súd sa nevysporiadal s jeho námietkami, ktorými poukazoval na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo 14. januára 2010 vo veci Milan Kyrian, C-233/08, ktoré je v jeho veci relevantné a ktoré bol najvyšší súd povinný aplikovať na jeho vec,
- h) najvyšší súd nedostatočne preskúmal jeho dôkazy o tom, že žalovaný adresoval exekučný titul neexistujúcemu subjektu, čím bolo porušené jeho právo na súdnu ochranu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bola zamietnutá kasačná sťažnosť sťažovateľa.

III.1. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 a podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

7. V preskúmvanej veci najvyšší súd podľa § 461 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zamietol kasačnú sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu ako nedôvodnú.

8. Vzhľadom na to, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu bolo vydané v rámci správneho súdnictva, ústavný súd akcentuje potrebu zohľadňovať jeho špecifiká. Správne súdnictvo je primárne prostriedkom ochrany subjektívnych práv adresáta výkonu verejnej správy v jej najrôznejších podobách a len sekundárne je kritériom poskytovania tejto ochrany zákonnosť verejno-mocenských aktivít verejnej správy. Inými slovami, správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaní nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého. Účelom správneho súdnictva nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, voči ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná. Správny súd spravidla nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý zásadne posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy (III. ÚS 502/2015, IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 48/2019).

9. Po oboznámení sa s napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktoré ústavný súd posudzoval v spojení s uznesením krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že žaloba sťažovateľa na preskúmanie zákonnosti napadnutého oznámenia žalovaného bola odmietnutá podľa § 98 ods. 1 písm. g) SSP ako neprípustná. Žalobu sťažovateľa považoval krajský súd za neprípustnú v zmysle § 7 písm. a) vety pred bodkočiarkou SSP a § 7 písm. b) SSP. Krajský súd konštatoval, že napadnuté oznámenie žalovaného nie je rozhodnutím vydaným v správnom (colnom, pozn.) konaní, ktoré by mohlo byť predmetom súdneho prieskumu, pričom sťažovateľ v žalobe ani neuviedol, akým konkrétnym spôsobom mohlo byť napadnutým oznámením jeho subjektívne právo priamo dotknuté, a zároveň konštatoval, že sťažovateľ vo vzťahu k exekučnému titulu ani nevyčerpал všetky opravné prostriedky, ktorých použitie umožňoval osobitný predpis (bod 13 uznesenia krajského súdu, pozn.). V tomto kontexte najvyšší súd zdôraznil, že rozhodujúcim kritériom pre posúdenie prípustnosti súdneho preskúmania rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy je vždy ich spôsobilosť zasiahnuť do práv, právom chránených záujmov alebo povinností subjektov, ktorým sú určené. Najvyšší súd sa stotožnil s názorom krajského súdu, že napadnuté oznámenie žalovaného požiadavky pre prípustnosť súdneho preskúmania v správnom súdnictve

nesplňa, pretože nepredstavuje zásah do práv a právom chránených záujmov sťažovateľa (bod 37 napadnutého uznesenia, pozn.).

10. Vzhľadom na uvedený dôvod odmietnutia žaloby sťažovateľa ústavný súd zdôrazňuje, že námietky sťažovateľa obsiahnuté v ústavnej sťažnosti (totožne aj v kasačnej sťažnosti proti uzneseniu krajského súdu, pozn.) v podstatnom [nulita exekučného titulu, nesplnenie zákonných podmienok pre začatie exekučného konania, nedostatočné preskúmanie dôkazov o tom, že žalovaný adresoval exekučný titul neexistujúcemu subjektu] smerujú proti exekučnému titulu, a nie proti napadnutému oznámeniu žalovaného. Na uvedené poukázal aj najvyšší súd v bode 39 napadnutého uznesenia, keď uviedol, že exekučný titul nie je predmetom súdneho prieskumu v prejednávanej veci. Na preskúmanie zákonnosti tohto rozhodnutia platil osobitný postup, ktorý sťažovateľ nevyužil a nebránil sa proti nemu ani podaním riadneho opravného prostriedku. Vzhľadom na uvedené je celkom zrejmé, že tieto námietky sťažovateľa neboli v jeho veci relevantné a ako také si nevyžadovali zo strany najvyššieho súdu žiadnu odpoveď, čo vedie ústavný súd ku konštatovaniu, že sú aj z ústavnoprávneho hľadiska celkom zjavne neopodstatnené. S uvedeným súvisí aj zjavná neopodstatnenosť tej sťažovateľovej námietky, ktorou poukazuje na to, že najvyšší súd nereagoval na ním tvrdenú zmätočnosť odôvodnenia uznesenia krajského súdu v bodoch 14 a 15. V bodoch 14 a 15 uznesenia krajského súdu tento len (podporne k nosnému dôvodu zamietnutia žaloby, pozn.) ozrejmil nesprávnosť názoru sťažovateľa na ním tvrdenú nulitosť exekučného titulu, čo však nič nemení na tej skutočnosti, že žaloba sťažovateľa bola odmietnutá ako neprípustná. Najvyšší súd reagoval na uvedenú námietku sťažovateľa práve poukázaním na to, že pokiaľ námietky sťažovateľa smerujú proti exekučnému titulu, tento nebol predmetom súdneho prieskumu v tejto jeho veci (bod 39 napadnutého uznesenia, pozn.).

11. Vo vzťahu k sťažovateľom tvrdenej povinnosti aplikovať na jeho vec rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) zo 14. januára 2010 vo veci Milan Kyrian, C-233/08, ústavný súd poukazuje na tú skutočnosť, že uvedený rozsudok sa týka vyriešenia dvoch prejudiciálnych otázok, s ktorými sa na Súdny dvor obrátil Najvyšší správny súd Českej republiky. Prvá prejudiciálna otázka sa týkala výkladu čl. 12 ods. 3 smernice Rady 76/308/EHS z 15. marca 1976 o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok týkajúcich sa určitých poplatkov, odvodov, daní a ďalších opatrení, zmenenej a doplnenej smernicou 2001/44/ES Rady z 15. júna 2001 v tom zmysle, či uvedený článok sa má vykladať tak, že pokiaľ sú na súde členského štátu, v ktorom má sídlo dožiadaný orgán, žalobou napadnuté opatrenia na vymáhanie pohľadávky, je tento súd oprávnený v súlade s právnymi predpismi tohto členského štátu skúmať, či doklad o vymáhateľnosti (exekučný titul) je vykonateľný a či bol dlžníkovi riadne doručený a druhá otázka bola naformulovaná tak, že či zo všeobecných právnych zásad práva Spoločenstva, najmä zásad spravodlivého procesu, riadnej správy vecí verejných a právneho štátu vyplýva, že doručenie dokladu o vymáhateľnosti (exekučného titulu) dlžníkovi v jazyku inom než jemu zrozumiteľnom, ktorý zároveň nie je úradným jazykom štátu, v ktorom sa dlžníkovi doručuje, spôsobuje vadu, ktorá umožňuje odoprieť vymáhanie na základe takéhoto dokladu o vymáhateľnosti (exekučného titulu). V tomto smere ústavný súd konštatuje, že zo záverov formulovaných Súdny dvorom nevyplýva, že tento požaduje pri doručení exekučného titulu to, že toto rozhodnutie musí byť jednoznačne identifikované voči osobe, ktorej má byť doručované tak, ako to v ústavnej sťažnosti tvrdí sťažovateľ, keďže uvedené celkom zjavne nebolo predmetom konania pre ním a Súdny dvor ani v tomto rozsudku nezaujal taký právny názor, ktorý v ústavnej sťažnosti predkladá sťažovateľ.

12. Tak, ako to vyplýva z uznesenia najvyššieho súdu, exekúcia je proti sťažovateľovi vedená príslušným orgánom Českej republiky a sťažovateľ sa v tomto preskúmanom prípade nedomáhal preskúmania doručenia exekučného príkazu tak, ako tomu bolo v konaní pred Najvyšším správny súdom Českej republiky, ktoré bolo prerušené v súvislosti s podaným návrhom na vyriešenie už uvedených prejudiciálnych otázok (bližšie pozri bod 27 predmetného rozsudku Súdneho dvora), ale domáhal sa preskúmania napadnutého oznámenia, ktorým žalovaný nevyhovel jeho návrhu na zastavenie exekúcie. Najvyšší súd v tomto kontexte uviedol, že proti sťažovateľovi je na podklade exekučného titulu, ktorý vydal žalovaný, vedené daňové exekučné konanie príslušným orgánom Českej republiky a sťažovateľ ako dlžník má v rámci tohto konania možnosť využiť obranu prostredníctvom návrhu na zastavenie exekúcie podľa platných právnych predpisov Českej republiky (bod 37 napadnutého uznesenia, pozn.).

13. Z uvedeného je tak zrejmé, že aj keď sťažovateľ nedostal zo strany najvyššieho súdu explicitnú odpoveď týkajúcu sa ním citovanej judikatúry, ústavný súd konštatuje, že s ohľadom na skutočnosť, že rozsudok Súdneho dvora zo 14. januára 2010 vo veci Milan Kyrian, C-233/08, sa celkom zjavne nedal na jeho prípad analogicky aplikovať, nevyžadoval si zo strany najvyššieho súdu špecifickú odpoveď.

14. V súvislosti s už uvedenými závermi najvyššieho súdu popísanými v bode 13 tohto uznesenia považuje ústavný súd záver najvyššieho súdu o tom, že ak žalovaný daňové exekučné konanie vedené na základe exekučného titulu žalovaného nezačal, potom žalobou napadnuté oznámenie žalovaného nemohlo mať za následok ujmu na subjektívnych právach sťažovateľa, za ústavne udržateľný.

15. K poslednej nezodpovedanej námietke sťažovateľa, ktorou namieta, že v odôvodnení napadnutého uznesenia (aj uznesenia krajského súdu, pozn.) absentuje ozrejmienie myšlienkových pochodov, na základe ktorých súdy v jeho veci dospeli k záveru o tom, že v správnom konaní, daňovom konaní alebo v daňovom exekučnom konaní nie je nutné na návrh účastníka konania vydať rozhodnutie, ústavný súd už len stručne poukazuje na bod 31 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorom tento poukázal na uznesenie krajského súdu č. k. 7 S 216/2013-46 zo 16. apríla 2014, ktorým krajský súd zamietol žalobu sťažovateľa na nečinnosť žalovaného, keď v podstatnom konštatoval, že orgán verejnej správy by bol povinný rozhodovať o návrhu na zastavenie exekučného konania formou rozhodnutia podľa príslušných ustanovení Daňového poriadku iba v prípade, ak by sám začal a realizoval daňové exekučné konanie. Pretože žalovaný daňové exekučné konanie v zmysle citovanej právnej úpravy nezačal, nemohol ani rozhodovať o návrhu na jeho zastavenie.

16. V závere ústavný súd pre úplnosť k názoru sťažovateľa o tom, že z čl. 12 ods. 4 ústavy možno *a contrario* (vo vzťahu k sťažovateľom nevyčerpaným opravným prostriedkom proti exekučnému titulu) odvodiť, že „*aj neuplatnenie si svojho práva nesmie nikomu spôsobiť ujmu*“, uvádza, že použitie danej výkladovej metódy v kontexte ním tvrdených skutočností v tomto prípade nie je adekvátne. Nad rámec uvedeného ústavný súd zdôrazňuje, že pokiaľ sa sám účastník konania nevyužitím jemu prípustných opravných prostriedkov diskvalifikuje z možnosti domáhať sa súdnej či inej právnej ochrany, nemožno uvažovať o spôsobení ujmy neuplatnením práva tak, ako sa to snaží predostrieť sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, ale iba nastane zákonom predvídateľný následok tak, ako tomu bolo aj v jeho prípade.

17. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd zistil, že najvyšší súd postupoval v medziach svojej právomoci, pričom sa vzhľadom na predmet posudzovaného konania nedopustil takého výkladu a aplikácie príslušnej zákonnej právnej úpravy, ktorými by poprel jej účel a význam. Napadnuté uznesenie nemožno označiť za arbitrárne v tom smere, že by závery ním formulované boli zjavne nelogické s ohľadom na zistený skutkový stav, ústavne neutržateľné alebo že by napadnuté uznesenie nereflektovalo ťažiskové skutočnosti a námietky dôležité pre riadne zistenie stavu veci a rozhodnutie o kasačnej sťažnosti sťažovateľa. Z ústavnoprávneho hľadiska niet ani žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia, pretože sú dostatočne a presvedčivo odôvodnené.

18. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

19. Ústavný súd uvádza, že z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa domáha aj vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (v petite v dôsledku zjavnej chyby v písaní označeného ako čl. 48 ods. 1, pozn.). Z kontextu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že namietanie porušenia tohto práva sťažovateľ vníma v kontexte porušenia práva na súdnu ochranu. Keďže ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému právu na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

20. Ústavný súd poukazuje, že kritériom aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru je materiálna povaha predmetu konania. Aplikácia uvedeného článku dohovoru prichádza do úvahy iba v prípade, že ide o konanie, v ktorom sa rozhoduje o „občianskych právach alebo záväzkoch“, prípadne o „oprávnenosti trestného obvinenia“. Nie je pritom rozhodujúce, či v okolnostiach konkrétneho prípadu rozhoduje všeobecný súd alebo iný orgán verejnej moci, a taktiež nie je rozhodujúca ani povaha zákona, ktorý upravuje predmet daného konania, rovnako tak ani povaha strán (účastníkov konania), resp. povaha právneho vzťahu, o ktorý v danej veci ide (IV. ÚS 241/07, III. ÚS 156/2012).

21. Právna vec sťažovateľa súvisí s administratívnym konaním colného úradu o návrhu sťažovateľa na zastavenie exekučného konania (v ktorom colný úrad nemá postavenie orgánu vykonávajúceho exekúciu, pozn.), čo nemožno považovať za rozhodovanie o „občianskych právach alebo záväzkoch“. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 4. augusta 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu